

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 470/2018-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 26. septembra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom [REDAKOVANÉ], vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 a 3 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 15 C 31/2017 z 5. júna 2018 a uznesením vyššieho súdneho úradníka Okresného súdu Bratislava I č. k. 15 C 31/2017-111 z 9. apríla 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] odmieta pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. augusta 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 a 3 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 15 C 31/2017 z 5. júna 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) a uznesením vyššieho súdneho úradníka okresného súdu č. k. 15 C 31/2017-111 z 9. apríla 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie vyššieho súdneho úradníka“).

2. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou na okresnom súde domáhal od Slovenskej republiky (žalovanej) náhrady škody v sume 31 420,36 € a náhrady nemajetkovej ujmy v sume 50 000 €.

Okresný súd výzvou zo 16. novembra 2017, odoslanou do elektronickej dátovej schránky právneho zástupcu sťažovateľa, vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku v sume 20 €.

Okresný súd napadnutým uznesením vyššieho súdneho úradníka konanie o náhradu škody zastavil s odôvodnením, že sťažovateľ v stanovenej lehote nezaplatil súdny poplatok napriek tomu, že výzva na zaplatenie súdneho poplatku bola právnenému zástupcovi sťažovateľa doručená 20. novembra 2017.

3. Sťažovateľ v sťažnosti uviedol: *«Sťažovateľ podal voči Uzneseniu zo dňa 09.04.2018, sp. zn. 15C/31/2017 Sťažnosť zo dňa 10.05.2018 spojenú s Návrhom na odpustenie zmeškania lehoty zo dňa 10.05.2018 s odôvodnením, že dňa 28.04.2018 sa právny zástupca sťažovateľa prihlásil do svojej elektronickej schránky na ústrednom portáli verejnej správy slovensko.sk (ďalej len „ÚPVS“), dostal správu zo súdu a potvrdil jej prijatie, avšak obsah samotnej správy sa mu nesprístupnil, tento nemal a dodnes nemá k dispozícii. Právny zástupca sťažovateľa sa pokúsil prevziať správu, avšak po výbere možnosti „prevziať“ v elektronickej schránke právneho zástupcu sťažovateľa, systém ÚPVS mu nesprístupnil údajnú súdom v Uznesení avizovanú výzvu, túto reálne neprevzal a táto sa*

ani nedostala do sféry jeho vplyvu. Zrejme z dôvodu technického výpadku systému ÚPVS sa právny zástupca sťažovateľa nemohol oboznámiť s obsahom správy, pričom táto skutočnosť nenastala z dôvodov na jeho strane. Právny zástupca sťažovateľa sa opakovane pokúšal dostať do svojej elektronickej schránky, avšak systém ÚPVS mu pri predmetnej správe zobrazoval informáciu „error“.

... právny zástupca sťažovateľa predpokladal oneskorené doručenie správy, resp. jej opätovné riadne doručenie, a to v súlade s jeho doterajšími skúsenosťami so systémom ÚPVS. Výzva na úhradu súdneho poplatku zo dňa 16.11.2007, podľa súdu údajne doručená právnenému zástupcovi sťažovateľa dňa 20.11.2017, však právnenému zástupcovi sťažovateľa nebola do dnešného dňa riadne doručená/sprístupnená. Právny zástupca sťažovateľa sa o existencii predmetnej výzvy dozvedel až z predmetného Uznesenia zo dňa 09.04.2018, avšak ani po doručení Uznesenia sťažovateľ nemal vedomosť o výške súdneho poplatku a o príslušných údajoch (variabilný symbol, špecifický symbol a pod.). Na základe uvedeného nemohli nastať účinky riadneho doručenia výzvy na úhradu súdneho poplatku, a preto súd nemohol podľa ustanovenia konanie zastaviť. Právny zástupca sťažovateľa sa s týmito údajmi oboznámil až po jeho iniciatívnom a aktívnom prihlásení sa do elektronickeho súdneho spisu dňa 10.05.2018, a po zobrazení Príkazu na úhradu (zaevidovaný v systéme 16.11.2017, vytvorený 16.11.2017). Sťažovateľ sa teda z objektívnych dôvodov až v tomto momente, t. j. dňa 10.05.2018 oboznámil s obsahom príkazu na úhradu, pričom z hľadiska právnych účinkov ani tento deň nemožno považovať za deň, kedy by mu bola riadne výzva/príkaz na úhradu doručená. Sťažovateľ uhradil súdny poplatok vo výške 20,00 Eur za podanú žalobu dňa 11.05.2018, t. j. bezprostredne po tom, ako sa oboznámil s obsahom Príkazom na úhradu.»

4. Sťažovateľ podal proti napadnutému uzneseniu vyššieho súdneho úradníka sťažnosť a zároveň aj návrh na odpustenie zmeškanej lehoty, o ktorých okresný súd napadnutým uznesením rozhodol tak, že ich zamietol a zároveň rozhodol o vrátení súdneho poplatku v sume 20 € sťažovateľovi.

5. Podľa názoru sťažovateľa: „Okresný súd Bratislava I arbitrárne rozhodol o sťažnosti sťažovateľa a jeho návrhu na odpustenie zmeškania lehoty tým, že sa vo svojich

záveroch obmedzil len konštatáciu, že nie je schopný zhodnotiť technickú nefunkčnosť systému a nezohľadnil, že sťažovateľ nebol objektívne schopný z dôvodov, ktoré nie sú ním zavinené, predložiť dôkazy o neexistencii obsahu správy - výzvy na zaplatenie súdneho poplatku s platobným prepisom - príkazom.

Konajúci súd nesprávne posúdil otázku dôkazného bremena súvisiacu s tzv. negatívnou dôkaznou teóriou, čím spôsobil, že táto procesná chyba je vo svojich účinkoch prejavom svojvôle, tj. arbitrárnosti zo strany konajúceho súdu. Okresný súd Bratislava I nesprávne rozhodol v neprospech sťažovateľa, keď voči nemu uplatnil zodpovednosť za neunesenie dôkazného bremena ohľadom technickej nefunkčnosti systému...

Okresný súd Bratislava I zaťažil svoje konanie a rozhodovanie nedostatočným odôvodnením tiež tým, že sa opomenul argumentačne vysporiadať s občasnou nefunkčnosťou systému UPVS, o čom svedčia články v médiách, ktoré sťažovateľ priložil k svojej sťažnosti zo dňa 10.05.2018, čím sťažovateľovi odňal právo na presvedčivé súdne rozhodnutie ako jedno z procesných práv...“

6. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol týmto nálezom: „Základné právo sťažovateľa [redacted]... podľa čl. 46 ods. 1 a ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky ako aj podľa čl. 36 ods. 1 a ods. 3 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, bolo postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn.: 15C/31/2017, porušené.

Uznesenie Okresného súdu Bratislava I zo dňa 15.06.2018 (správne má byť 05. júna 2018, pozn.), sp. zn. 15C31/2017 a Uznesenie vyššie súdneho úradníka Okresného súdu Bratislava I zo dňa 09.04.2018, sp. zn. 15C31/2017-111 sa zrušuje a vec sa Okresnému súdu Bratislava I vracia na ďalšie konanie.

Ústavný súd SR priznáva sťažovateľovi, [redacted]... primerané finančné zadosťučinenie vo výške 50.000,00 EUR...

Ústavný súd priznáva sťažovateľovi, [redacted]... náhradu trov právneho zastúpenia...“

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

8. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

9. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Návrh musí podpísať navrhovateľ (navrhovatelia) alebo jeho (ich) zástupca.

11. Podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania sa musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa advokátom, ak tento zákon neustanovuje inak. V splnomocnení sa musí uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom.

12. Podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone.

13. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa čl. 46 ods. 3 ústavy a čl. 36 ods. 3 listiny každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

14. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

15. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

16. Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevylučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Civilného sporového poriadku alebo Trestného poriadku.

17. Podľa § 125 ods. 1 Civilného sporového poriadku podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Elektronickým podaním sa rozumie podanie urobené elektronicou poštou prostredníctvom e-mailovej správy

alebo prostredníctvom elektronických schránok podľa zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o e-Governmente“), prípadne prostredníctvom elektronického formulára pre elektronické podanie sprístupneného v module elektronických formulárov.

18. Podľa § 125 ods. 2 Civilného sporového poriadku podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva.

19. Podľa § 23 ods. 4 zákona o e-Governmente ak nie je preukázaný opak, na účely elektronickej komunikácie je oprávnenie osoby konať za inú osobu alebo v mene inej osoby preukázané vždy, ak

a) konajúca osoba použije na autorizáciu platný mandátny certifikát podľa osobitného predpisu, z ktorého vyplýva oprávnenie konať za túto osobu alebo v jej mene a rozsah tohto oprávnenia, alebo

b) prostriedok, ktorý konajúca osoba použije na autorizáciu, obsahuje identifikátor osoby a z referenčného údajá vyplýva oprávnenie tejto osoby konať za inú osobu alebo v jej mene.

20. Podľa § 35 ods. 1 zákona o e-Governmente konverzia je postup, pri ktorom je celý, bežne zmyslami vnímateľný, informačný obsah pôvodného

a) elektronického dokumentu transformovaný do novovzniknutého dokumentu v listinnej podobe,

b) dokumentu v listinnej podobe transformovaný do novovzniknutého elektronického dokumentu,

c) elektronického dokumentu transformovaný do novovzniknutého elektronického dokumentu.

21. Podľa § 35 ods. 2 zákona o e-Governmente zaručenou konverziou je konverzia s cieľom zachovania právnych účinkov pôvodného dokumentu a jeho použiteľnosti na právne úkony vykonaná postupom pre zaručenú konverziu podľa štvrtej časti.

22. Podľa § 35 ods. 3 písm. a) zákona o e-Governmente osobou oprávnenou vykonávať zaručenú konverziu sa rozumie orgán verejnej moci, advokát a notár.

23. Podľa § 36 ods. 2 zákona o e-Governmente osoba vykonávajúca konverziu pri zaručenej konverzii podľa § 35 ods. 1 písm. b)

- a) transformuje pôvodný dokument v listinnej podobe na elektronický dokument,
- b) vytvorí osvedčovaciu doložku vo forme elektronického dokumentu,
- c) autorizuje osvedčovaciu doložku a novovzniknutý elektronický dokument spoločne a pripojí časovú pečiatku,
- d) vytvorí záznam o vykonanej zaručenej konverzii.

24. Podľa § 39 ods. 1 zákona o e-Governmente novovzniknutý dokument zo zaručenej konverzie, ktorý je neoddeliteľne spojený s osvedčovacou doložkou, má rovnaké právne účinky a je použiteľný na právne účely v rovnakom rozsahu ako osvedčená kópia pôvodného dokumentu, ktorého transformáciou vznikol.

III.

25. Na internetovej stránke ústavného súdu www.ustavnysud.sk v sekcii „Elektronické služby“ sa okrem linku na formulár na elektronické podanie na začatie konania pred ústavným súdom, ktorým možno iniciovať všetky typy konaní upravených v prvom oddiele siedmej hlavy ústavy patriacich do právomoci ústavného súdu, nachádza aj upozornenie v tomto znení: „Elektronické podanie na začatie konania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky musí podávajúci podpísať kvalifikovaným elektronickým podpisom (KEP). V prípade, ak podanie podáva právny zástupca v mene svojho klienta, je potrebné, aby splnomocnenie právneho zástupcu, ktoré má tvoriť prílohu podania, bolo už pred priložením k formuláru podania podpísané kvalifikovaným elektronickým

podpisom (KEP) klienta. Ak klient nemá kvalifikovaný elektronický podpis, možno splnomocnenie doručiť Ústavnému súdu Slovenskej republiky buď v elektronickej podobe vykonaním zaručenej konverzie jeho podpísaného originálu z listinnej podoby do elektronického dokumentu alebo doručiť podpísaný originál splnomocnenia v listinnej podobe poštou, prípadne osobne.“

26. Zmyslom inštitútu splnomocnenia je, že sa udeľuje inej osobe v rozsahu presne vymedzenom splnomocniteľom, pričom splnomocniteľ uvedeným úkonom dáva tretím osobám najavo, v akom rozsahu ho splnomocnená osoba zastupuje.

27. Vo všeobecnosti platí, že oprávnenie právneho zástupcu konať za svojho klienta, teda za účastníka konania, musí byť počas celého priebehu súdneho konania preukázané originálom splnomocnenia.

28. Splnomocnenie podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde je osobitnou listinou preukazujúcou oprávnenosť advokáta vykonávať procesné úkony v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy za navrhovateľa ako účastníka konania. Takéto splnomocnenie je osobitným procesným úkonom navrhovateľa ako účastníka konania voči ústavnému súdu, s ktorým sú spojené závažné právne dôsledky. Na elektronickú podobu splnomocnenia treba aplikovať ustanovenia zákona o e-Governmente, pričom oprávnenie konať v mene sporovej strany (účastníka konania) sa preukazuje buď splnomocnením ako elektronickým dokumentom autorizovaným splnomocniteľom v zmysle § 23 zákona o e-Governmente, alebo, ak splnomocniteľ nemôže tento dokument autorizovať, vykonaním zaručenej konverzie pôvodného listinného splnomocnenia v zmysle § 35 ods. 2 zákona o e-Governmente. Autorizácia splnomocniteľom preukazuje autenticitu splnomocniteľa ako osoby, ktorá splnomocnenie udelila. Autorizácia splnomocnenia advokátom ako splnomocnencom nie je postačujúca, pretože preukazuje len autenticitu splnomocnenca, a teda skutočnosť, že advokát plnú moc prijal (m. m. III. ÚS 271/2018).

29. Ústavný súd má v ústave a v zákone o ústavnom súde presne definované právomoci, uplatnenie ktorých je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných

náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 20 a § 50 zákona o ústavnom súde).

30. Jedným z dôvodov, pre ktoré môže ústavný súd návrh na začatie konania pri jeho predbežnom prerokovaní odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, je nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

31. Predloženie kvalifikovaného splnomocnenia je zákonnou povinnosťou vyplývajúcou z už citovaného § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde (obdobne I. ÚS 262/2015 a I. ÚS 150/2016).

32. Sťažovateľ podal prostredníctvom právneho zástupcu sťažnosť spolu so splnomocnením a ostatnými prílohami elektronicky bez zaručeného elektronického podpisu 6. augusta 2018.

Dňa 8. augusta 2018 právny zástupca sťažovateľa doplnil podanie, a to tak, že ústavnému súdu zaslal elektronicky ústavnú sťažnosť aj splnomocnenie podpísané zaručeným elektronickým podpisom právneho zástupcu sťažovateľa.

Splnomocnenie nebolo podpísané zaručeným elektronickým podpisom sťažovateľa, pričom transformáciou listinného dokumentu – splnomocnenia podpísaného sťažovateľom – do elektronickej podoby (naskenovaním) bez vykonania zaručenej konverzie došlo k strate účinkov pôvodného listinného dokumentu rovnako ako pri vyhotovení fotokópie z originálu listinného splnomocnenia (m. m. III. ÚS 271/2018).

Splnomocnenie nebolo dodatočne doručené ústavnému súdu v origináli poštou ani osobne.

33. V súvislosti s nedostatkom zákonom predpísaných náležitostí sťažnosti ústavný súd uvádza, že sťažovateľ je zastúpený advokátom. Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný pri výkone advokácie dôsledne využívať všetky právne prostriedky a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú,

aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom (m. m. II. ÚS 117/05, I. ÚS 368/2010, IV. ÚS 234/2010).

34. Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že sťažnosť sťažovateľa, ktorý je zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, nespĺňa požiadavky kvalifikovanej sťažnosti, ktoré by zodpovedali požiadavkám obsiahnutým v § 20 ods. 2 a § 50 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol už pri predbežnom prerokovaní pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

35. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo bez právneho dôvodu, aby sa ústavný súd zaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. septembra 2018